

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕКИ ПРИ НАДАННІ КОСМЕТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ ТА ПРОФІЛАКТИКА РИЗИКІВ УСКЛАДНЕНЬ І РОЗВИТКУ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

К. Л. Гордійчук¹, С. В. Гордійчук¹, В. Й. Шатило¹, С. Д. Поплавська¹, О. В. Горай¹, З. П. Шарлович²

¹ – Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради, м. Житомир, Україна

² – Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі, м.Ломжа, Польща

Резюме

Вступ. У статті представлено результати медико-соціологічного дослідження серед споживачів послуг косметолога на предмет якості послуг і стану безпеки, випадки інфекційних ускладнень, проблемні питання нормативного забезпечення.

Мета дослідження. Встановити ризики та чинники випадків ускладнень і захворювань інфекційного походження як наслідок проведених косметологічних процедур.

Матеріали і методи. Використано методи бібліосемантичний, медико-соціологічне дослідження серед споживачів косметологічних послуг, аналіз діючих нормативних документів, медико-статистичний, системного аналізу та логічного узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. За результатами медико-соціологічного дослідження встановлено взаємозв'язок між косметологічними послугами та інфекційними ускладненнями у 23 % респондентів. У 10 % споживачів косметологічних послуг в анамнезі були протипоказання, а також алергічні реакції на косметичні засоби і матеріали, 29 % мають схильність до алергічних реакцій, але продовжують проводити косметологічні процедури. 93 % респондентів мають настороженість і не виключають можливість інфікування вірусом імунодефіциту людини, парентеральними вірусними гепатитами В і С, а також грибковими, стафілококовими та іншими інфекціями при недотриманні протиепідемічного режиму та правил асептики. На основі аналізу нормативно-правового забезпечення розвитку галузі косметології запобігання інфікування у сфері послуг для населення, з'ясовано, що існує безпосередній зв'язок між неврегульованістю косметологічної практики та поширенням хвороб, в тому числі інфекційного походження, що призводить до незахищеності споживачів та становлять загрозу громадському здоров'ю.

Висновки. На підставі проведеного дослідження встановлено випадки інфекційних ускладнень у споживачів косметологічних послуг, які пов'язані з неврегульованістю діяльності галузі косметології в законодавчих, нормативних і регулюючих документах. З метою мінімізації ризиків, попередження інфекційних ускладнень і збереження громадського здоров'я, необхідним є прийняття і удосконалення на державному рівні нормативно-правових актів, що стосуються косметології, врегулювання питань підготовки кадрів, наближення стандартів безпекових підходів в косметології до рівня стандартів, які діють галузі охорони здоров'я.

Ключові слова: косметологія, інфекційні ускладнення, нормативно-правове забезпечення.

ВСТУП

На даний час повсякденне життя сучасної людини неможливо уявити без косметологічних послуг. Щорічно все більше населення звертається до послуг косметологів. Відповідно до статистичних даних, нині

у країнах Європи спостерігається щорічне збільшення кількості споживачів косметологічних послуг, адже у період з 2016 року та у прогнозі до 2026 року вона зростає і надалі зростатиме в межах до 10 % щорічно. В Україні відсутні статистичні дані, які сприяли б по-

дальшому прогностичному аналізу попиту на косметологічні послуги та ускладнень, які виникають через дані послуги. [1; с. 27, 2; с. 384, 6]

Однією з причин поширення небезпечних інфекційних захворювань є недостатньо кваліфікований персонал [8]. Відповідно до класифікатора професій ДК 003:2010 косметологічні послуги має право надавати:

- медичний персонал, який має спеціалізацію «сестринська косметологія» – медична сестра з косметологічних процедур;

- лікар-дерматолог, венеролог, який має спеціалізацію «терапевтична косметологія».

Виходячи із вище викладеного констатуємо, що нормативно не існує фахівця у даній сфері як «косметолог». Наразі є закріплена професія «провізор-косметолог», який займається виключно косметологічною допомогою, яка передбачає виготовлення, контроль якості лікувально-косметологічних засобів тощо. Водночас відповідно до класифікатора професій ДК 003:2005 в Україні є затверджена професія, як «косметик» – це фахівець, який займається штучним доданням краси особі, тілу, підтриманням їх здорового стану, свіжості. [3; с. 120, 4, 5, 7, 9]

Наразі у вітчизняних джерелах відсутнє дослідження впливу косметологічних послуг на поширення серед їх споживачів інфекційних захворювань, що і визначило актуальність нашого дослідження.

МЕТА

Встановлення взаємозв'язку між косметологічними послугами та ризиком розвитку ускладнень та захворювань інфекційного походження серед споживачів.

МАТЕРІАЛ ТА МЕТОДИ

Наукове дослідження характеризується чітко визначеною етапністю, а це, у свою чергу, потребувало застосування інформативних та найбільш доцільних інструментів (методів та матеріалів), серед яких: бібліосемантичний, аналіз нормативних документів, медико-соціологічне дослідження, статистичний, системного аналізу та логічного узагальнення.

Основним інструментом експериментального дослідження є опитування за допомогою авторської анкети, якій була притаманна логічна послідовність, що охоплювала основні аспекти інфекційної безпеки в косметології. Особливістю досліджуваного контингенту є те, що всі опитані респонденти є користувачами косметологічних послуг.

Загальна кількість опитаних респондентів та опрацьованих анкет – 110.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

За результатами аналізу чинної нормативної бази, яка регулює основні аспекти інфекційної безпеки в Україні, з'ясовано, що косметологічна практика в країні не є цілком врегульованою законодавством.

З'ясовано, що існує безпосередній зв'язок між нерегульованістю косметологічної практики та поширенням хвороб, в тому числі інфекційного походження, що призводить до незахищеності споживачів та становлять загрозу громадському здоров'ю. У 23 % респондентів були випадки зараження інфекційними хворобами внаслідок виконання косметологічних процедур, а отже існує об'єктивна необхідність удосконалення та уніфікації законодавства в Україні у галузі косметології, що забезпечить мінімізацію ризиків для здоров'я споживачів косметологічних послуг. Означене підтверджують результати опитування, адже 95 % респондентів зазначили, що галузь косметології потребує чіткого та ґрунтовного нормативно-правового врегулювання на державному рівні.

Результати медико-соціологічного дослідження, доводять, що заклади індустрії краси та окремі види косметологічних послуг є найбільш ризиковою зоною розповсюдження інфекцій. Переважно респонденти відвідують заклади краси з метою вирішення естетичних проблем та психологічного комфорту.

Значна частка споживачів косметологічних послуг належать до групи ризику щодо погіршення стану здоров'я внаслідок виконання процедур косметологічного характеру, адже мають в анамнезі алергічні реакції, підвищену чутливість до окремих препаратів, засобів або ж конкретні протипоказання. 10 % респондентів відзначили, що мають протипоказання, встановлені лікарем щодо користування косметологічними процедурами, однак незважаючи на це, наразі є їх користувачами; 29 % респондентів, стосовно ризику алергічних реакцій на процедури, обрали варіант «важко відповісти», що свідчить про можливий ризик для стану їх здоров'я. Одночасно респонденти й надалі користуються даними послугами, що свідчить про низький рівень відповідальності за стан власного здоров'я. Позитивні результати отримані в аспекті безпекової практики, адже 90 % респондентів підтвердили, що фахівці закладів краси попередньо вивчають анамнез клієнта та надають інформацію про можливі ускладнення і протипоказання до косметологічних послуг.

Також підтверджено, що 10 % респондентів вважає, що медична освіта не є обов'язковою для косметолога, а 90 % респондентів звертають увагу на наявність медичної освіти у фахівців, що займаються косметологічною практикою. Отже, переважна більшість респондентів, а також працівників індустрії краси, вважають, що медична освіта має бути голов-

ною кваліфікаційною вимогою для здійснення практики даними фахівцями.

За результатами опитування підтверджено, що 93 % респондентів мають «високий» та «середній» рівень обізнаності щодо інфекційних ускладнень та інфекційних захворювань, які мають ризик виникнути через надання неякісних косметологічних послуг, серед яких: ВІЛ-інфекція, вірусні гепатити (В та С), грибкові захворювання, стафілококова інфекція тощо.

Доведено, що головним критерієм надання косметологічних послуг є їх якість, в тому числі і дотримання стерильності інструментарію, обладнання тощо. При цьому 96 % респондентів звертають увагу на дотримання правил безпеки і стерильності інструментарію при наданні косметологічних послуг. 95 % опитаних респондентів відзначили, що у випадку підозри на порушення правил інфекційної безпеки, вони відмовляться від послуг косметолога та змінять заклад. Одночасно, майже половина респондентів (54 %) висловили сумнів в безпечності косметологічних послуг і вважають, що послуги закладів краси є чинником ризику розвитку захворювань інфекційного походження, а 23 % підтвердили про випадки зараження інфекційними хворобами внаслідок таких процедур.

Не всі респонденти, а саме 62 %, цікавляться у надавача косметологічних послуг про наявність сертифікату на засоби, препарати, обладнання, що застосовуються при виконанні процедури.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження з'ясовано, що існує безпосередній зв'язок між нерегульованістю косметологічної практики та поширенням хвороб, в тому числі інфекційного походження, що призводить до незахищеності споживачів та становлять загрозу громадському здоров'ю, що підтвердили 95 % респондентів.

Результати медико-соціологічного дослідження, доводять, що заклади індустрії краси та окремі види косметологічних послуг є найбільш ризиковою зоною розповсюдження інфекцій, – у 23 % респондентів були випадки зараження інфекційними хворобами внаслідок виконання косметологічних процедур.

Встановлено, що значна частка споживачів косметологічних послуг (29 %) належать до групи ризику, адже в анамнезі мають певні проблеми із здоров'ям, підвищену чутливість до окремих препаратів, а також перенесені алергічні реакції і потребують попереднього обстеження і висновку фахівців стосовно безпеки для їх здоров'я від косметологічних процедур. 10 % респондентів відзначили, що мають проти-

показання, встановлені лікарем, щодо користування косметологічними процедурами, однак незважаючи на це, наразі користуються цими послугами.

На підставі проведеного дослідження доведена необхідність внесення змін і доповнень до окремих положень, вимог та стандартів з метою створення безпечних умов при наданні косметологічних послуг, в т.ч.:

- створення нормативної бази із врахуванням специфіки галузі – визначення адміністративно-правової відповідальності суб'єктів косметологічних послуг, визначення видів та переліку косметологічних послуг, встановлення системи суб'єктів (закладів) надання косметологічних послуг тощо;
- закріплення офіційних визначень – ш «косметологічна діяльність», «косметологічна послуга», «суб'єкт надання косметологічної послуги» тощо;
- встановлення вимог до спеціалізації і кваліфікації надавачів косметологічних послуг;
- затвердження єдиних державних освітніх стандартів підготовки кадрів для косметологічної галузі;

Важливою складовою в практичній діяльності є забезпечення у закладах косметологічних послуг санітарно-протиепідемічного, дезінфекційно-стерилізаційного режиму, дотримання вимог і правил особистої гігієни персоналом, профілактичних заходів тощо.

Отже, результати нашого дослідження доводять доцільність здійснення додаткових законодавчих і практичних заходів, з метою мінімізації ризиків та для збереження здоров'я споживачів косметологічних послуг, у тому числі, попередження інфекційних захворювань, а врегулювання на державному рівні нормативно-правових безпекових підходів в галузі косметології є важливим завданням по зміцненню громадського здоров'я.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Впровадження системи безпеки в галузі косметології, удосконалення системи підготовки кадрів косметологів, зміни нормативних документів і їх вплив на динаміку інфекційних ускладнень у споживачів косметологічних послуг.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Автори повідомляють про відсутність конфлікту інтересів при підготовці даної статті та будь-якого фінансування.

Дослідження виконано з дотриманням етичних норм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берзіна А. Б. Правовий статус провізора-косметолога в Україні. Актуальні питання публічного та приватного права. 2017. № 1 (15). С. 27.
2. Естетична стоматологія з основами косметології. URL: https://lma.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/14__syllabus-iii-st-estet.stom.z-osn.kosmet-tisnovecz-i.i..pdf (дата звернення 08.10.2022 р.)
3. Інфекційні хвороби: підручник / О. А. Голубовська, М. А. Андрейчин, А. В., Шкурба та ін.; за ред. О. А. Голубовської. 2-е вид., переробл. і допов. К.: ВСВ «Медицина», 2018 р. 688 с.
4. Крайдашенко О. В., Свинтозельский О. О., Михайлик О. А. Клінічна косметологія: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя: [ЗДМУ], 2017 р. 113 с.
5. Садовенко А. І. Адміністративно-правове регулювання ринку косметологічних послуг в Україні: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Київ. 2021 р. С. 19-22.
6. Садовенко А. І. Генезис поняття «косметологічні послуги» України та Сполучених Штатах Америки: порівняльно-правовий аналіз. наукові записки. Серія: Право. Випуск 7. спецвипуск. 2019 р. 176 с.
7. Українська фармація та косметологія в 20 ст. URL: <https://uchika.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-i-kursu-farmaceutichnogo-f.html?page=3#> (дата звернення 22.09.2022 р.)
8. Ускладнення косметологічних процедур. URL: <http://vipusknik.bsmu.edu.ua/news/uskladnennya-kosmetolog%D1%96chnikh-protsecur> (дата звернення 05.10.2022 р.)
9. Національний класифікатор України класифікатор професій ДК 003:2010 (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства економіки України від 25 жовтня 2021 року № 810).

REFERENCES

1. Berzina, A. B. (2017). Pravovyi status provizora-kosmetoloha v Ukraini [Legal status of pharmacist-cosmetologist in Ukraine]. Current issues of public and private law, 1 (15), 27.
2. Estetychna stomatolohiia z osnovamy kosmetolohii (2021) [Aesthetic dentistry with the basics of cosmetology]. Available from: https://lma.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/14__syllabus-iii-st-estet.stom.z-osn.kosmet-tisnovecz-i.i..pdf (data zvernennia 08.10.2022 r.)
3. Holubovska O.A., Andreichyn M. A., Shkurba A. V. et al. (2018). Infektsiini khvoroby: pidruchnyk [Disease infections: a textbook] / O. A. Holubovskoi red., 2-e vyd., pererobl. i dopov. K.: Medytsyna.
4. Kraidashenko O.V., Svyntozelskyi O. O., Mykhailik O. A. (2017). Klinichna kosmetolohiia: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Clinical cosmetology: educational and methodological manual for students of higher educational institutions]. Zaporizhzhia: [ZDMU].
5. Sadovenko A.I. (2021). Administratyvno-pravove rehuliuвання rynku kosmetolohichnykh posluh v Ukraini: avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yurydychnykh nauk za spetsialnistiu [Administrativno-pravove rehuliuвання rynku kosmetolohichnykh posluh v Ukraina: avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandidata yurydychnykh nauk za spetsialnistiu].
6. Sadovenko A.I. (2019). Henezys poniattia «kosmetolohichni posluhy» Ukraini ta Spoluchenykh Shtatakh Ameryky: porivnialno-pravovyi analiz. naukovy zapysky. Serii: Pravo. Vypusk 7. spetsvypusk [Henezys poniattia «kosmetolohichni posluhy» Ukraini ta Spoluchenykh Shtatakh Ameryky: porivnialno-pravovyi analiz. Naukovi Zapysky. Series: Pravo. Vypusk 7. spetsvypusk].
7. Ukrainka farmatsiia ta kosmetolohiia v 20 st. [Ukrainian pharmacy and cosmetology in the 20th century.] Available from: <https://uchika.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-i-kursu-farmaceutichnogo-f.html?page=3#> (data zvernennia 22.09.2022 r.)
8. Uskladnennia kosmetolohichnykh protsedur [Complications of cosmetic procedures]. Available from: <http://vipusknik.bsmu.edu.ua/news/uskladnennya-kosmetolog%D1%96chnikh-protsecur> (data zvernennia 05.10.2022 r.)
9. Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy klasyfikator profesii DK 003:2010 (iz zminamy i dopovnenniamy, vneseny my nakazom Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid 25 zhovtnia 2021 roku № 810) [National Classifier of Ukraine Classifier of professions DK 003:2010 (with changes and additions introduced by the order of the Ministry of Economy of Ukraine dated October 25, 2021 No. 810)].

*Summary***ORGANIZATION OF SAFETY WHEN PROVIDING COSMETOLOGICAL SERVICES AND PREVENTION OF RISKS OF COMPLICATIONS AND DEVELOPMENT OF INFECTIOUS DISEASES****K. L. Hordiichuk¹, S. V. Hordiichuk¹, V. Yo. Shatylo¹, S. D. Poplavska¹, O. V. Horai¹, Z. P. Sharlovych²**¹ – Zhytomyr Medical Institute of the Zhytomyr Regional Council, Zhytomyr, Ukraine² – International Academy of Applied Sciences in Lomza, Lomza, Poland

Introduction. The article presents the results of a medical and sociological study among consumers of cosmetology services regarding the quality of services and the state of safety, cases of infectious complications, problematic issues of regulatory support. The aim of the study. To establish the risks and factors of complications and diseases of infectious origin as a result of performed cosmetology procedures.

Materials and methods. Biblissemanitic, medico-sociological research among consumers of cosmetology services, analysis of current regulatory documents, medico-statistical, system analysis and logical generalization methods were used.

Research results and their discussion. According to the results of a medical and sociological study, a relationship between cosmetology services and infectious complications was established in 23 % of respondents. 10 % of consumers of cosmetology services had a history of contraindications, as well as allergic reactions to cosmetic products and materials, 29 % have a tendency to allergic reactions, but continue to carry out cosmetology procedures. 93 % of respondents are cautious and do not rule out the possibility of infection with the human immunodeficiency virus, parenteral viral hepatitis B and C, as well as fungal, staphylococcal and other infections in case of non-compliance with the anti-epidemic regime and the rules of asepsis. Based on the analysis of the regulatory and legal support for the development of the field of cosmetology and the prevention of infection in the field of services for the public, it was found that there is a direct connection between the irregularity of cosmetology practice and the spread of diseases, including those of infectious origin, which leads to the insecurity of consumers and poses a threat public health.

Conclusions. On the basis of the conducted research, cases of infectious complications among consumers of cosmetology services have been established, which are related to the non-regulation of the activity of the field of cosmetology in legislative, regulatory and regulatory documents. In order to minimize risks, prevent infectious complications and preserve public health, it is necessary to adopt and improve at the state level normative legal acts related to cosmetology, to settle the issues of personnel training, to bring the standards of safety approaches in cosmetology closer to the level of the standards in force in the industry Health Care.

Key words: cosmetology, infectious complications, regulatory and legal support.